

Informacije o istraživanju

Analiza doprinosa volontiranja i doniranja razvoju kombiniranog modela zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj

Provoditeljica istraživanja: Gordana Šimunković, prof. soc. ped.,
gordana.simunkovic@medri.uniri.hr

Polaznica Poslijediplomskog doktorskog studija socijalnog rada i socijalne politike, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu (smjer: Socijalna politika)

Asistentica pri Katedri za društvene i humanističke znanosti u medicini i Katedri socijalne medicine i epidemiologije, Sveučilište u Rijeci, Medicinski fakultet

Mentori:

prof. dr. sc. Gojko Bežovan, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada, Sveučilište u Zagrebu

izv. prof. dr. sc. Jelena Matančević, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada, Sveučilište u Zagrebu

Cilj istraživanja:

Procijeniti doprinose volontiranja i doniranja razvoju kombiniranog modela zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj.

Istraživačka pitanja:

1. Kakva su obilježja kombiniranog (engl. *welfare mix*) modela zdravstvene zaštite, u aspektima financiranja i pluralizma pružatelja usluga?
2. Kakav je kapacitet i praksa zdravstvenih ustanova u implementaciji volontiranja?
3. Kakav je kapacitet i praksa zdravstvenih ustanova u implementaciji doniranja?

Metode prikupljanja podataka

Kao primarne metode, koristit će se *policy* analiza, anketno istraživanje, fokusne grupe i studije slučaja (analiza dokumenata i intervjui).

U policy analizi biti će fokus na strukturi i obilježjima financiranja zdravstvenih ustanova (tko financira zdravstvenu zaštitu), strukturi i obilježjima pružatelja usluga u zdravstvenim ustanovama (tko pruža usluge zdravstvene zaštite) i koje su značajne promjene bile aktualne u regulaciji usluga. Zahvatiti će se i volontiranje i doniranje (kako su generalno regulirani i koje su specifičnosti njihove regulacije unutar zdravstvene politike)

Anketa s pitanjima o kapacitetu i praksi zdravstvenih ustanova za volontiranje i doniranje, provesti će se putem interneta tako što će se svima zdravstvenim ustanovama (izuzev ljekarničke djelatnosti i djelatnosti dentalne medicine) u Republici Hrvatskoj poslati e-mail s pristupnim linkom na anketu.

Fokusne grupe / intervjui provesti će se prema unaprijed oblikovanom protokolu s predstavnicima zdravstvenih ustanova koje će se po volontiranju i doniranju (broju volontera, broju donacija itd.) razlikovati od većine drugih zdravstvenih ustanova. Fokusnim grupama / intervjuima obuhvatiti će se a) predstavnici menadžmenta zdravstvenih ustanova koje implementiraju volontiranje i predstavnicima vodstva zdravstvenih ustanova koje primaju donacije, b) predstavnici djelatnika zdravstvenih ustanova koje implementiraju volontiranje i predstavnicima djelatnika zdravstvenih ustanova koje primaju donacije, c) predstavnici volontera koji volontiraju u zdravstvenim ustanovama, d) predstavnici korporacija i pojedinaca koje doniraju za zdravstvene ustanove, i e) predstavnici pacijenata koji koriste zdravstvene usluge u zdravstvenim ustanovama koje implementiraju volontiranje i doniranje.

Studijom slučaja će se obuhvatiti najmanje tri zdravstvene ustanove koje provode svoj volonterski program duže vrijeme. Pri tome će se primijeniti analiza relevantnih dokumenata ustanove vezanih uz volontiranje i doniranje i polustrukturirani intervjui s ključnim osobama.

Dobrobit od istraživanja za sudionike, zajednicu i šire društvo

Istraživanje će omogućiti uvid u trenutno stanje doprinosa volontiranja i doniranja razvoju kombiniranog modela zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj. Do sada nije provedeno istraživanje ovakve vrste na prostoru Republike Hrvatske tako da omogućava jedinstveni uvid. Očekuje se da će rezultati omogućiti zdravstvenim ustanovama jačanje spona s pojedincima i organizacijama iz zajednice. Postavljena metodologija moći će poslužiti kao model za primjenu u narednim godinama kako bi se pratilo pomak stanja u volontiranju i doniranju kroz vrijeme.

Etička pitanja

U istraživanju će se etički aspekti uvažavati kroz slijedeće načine:

a. Način poštivanja načela informiranog pristanka sudionika

Preduvjet sudjelovanja u istraživanju je dragovoljnost nakon cjelovitog informiranja o svrsi istraživanja. U svrhu informiranja o istraživanju kreiran je Poziv za sudjelovanje u istraživanju i (ove) kratke informacije o istraživanju. Kod fokusnih grupa i intervjuja primjenjivati će se pisani pristanak za koji je izrađen zasebni obrazac. Kod provedbe online ankete, kreiran je informativni tekst koji je sastavni dio njenog uvoda.

Početni kontakt sa sudionicima fokusnih grupa i intervjuja ostvarit će se telefonski i/ili mailom ovisno o dobivenom kontaktu od strane zdravstvene ustanove, pri čemu će biti informirani o osnovnim informacijama istraživanja. Potencijalnim sudionicima će se elektronskim putem poslati detaljne informacije o istraživanju, potpisana Izjava o povjerljivosti prikupljenih podataka i Suglasnost za sudjelovanje u istraživanju.

b. Način uvažavanja prava i dostojanstva sudionika

U svrhu postizanja uvažavanja prava i dostojanstva sudionika, primijeniti će se načelo dobrovoljnog sudjelovanja, načelo omogućavanja prava na sudjelovanje u istraživanju za sve, načelo poštovanja, načelo dobrobiti i načelo ne nanošenja i izbjegavanja štete.

Svi sudionici uključit će se dobrovoljno i moći će odustati od sudjelovanja u bilo kojoj fazi istraživanja, a istraživači će u skladu s tim isključiti njihove podatke iz daljnje analize. U tu svrhu, sudionicima će biti na raspolaganju kontakt istraživačice: gordana.simunkovic@medri.uniri.hr.

Sve detektirane osobe moći će se **jednako uključiti** u istraživanje bez obzira na njihovu dob, spol, nacionalnost, religiju i/ili druga obilježja.

Poštovat će se sudionike uvažavanjem njihovih osobnih vrijednosti, interesa i uvjerenja koje iskažu tijekom istraživanja. Pazit će se na **dobrobit** sudionika, dobrobit zajednice i dobrobit društva u cjelini, što će biti istaknuto i kroz informiranje o dobiti iz istraživanja za sudionika, zajednicu i društvo te osiguranjem anonimnosti.

Pazit će se da se činom izvršenja ili propustom od strane istraživača ne nanese kakva šteta, što će uključiti pažljivo planiranje provedbe istraživanja, pažljivu provedbu i pažljivu obradu rezultata. Obzirom na epidemiološku situaciju, preferirati će se provedba fokusnih grupa i intervjuja *online* putem, a u slučaju susreta koristiti će se relevantna zaštita (fizička distanca,

maska, sredstvo za dezinfekciju). Fokusne grupe i intervjuje će provoditi istraživačica s višegodišnjim iskustvom provedbe istih koja će se obavezati na povjerljivost.

c. Način poštivanja anonimnosti i povjerljivosti podataka

Podaci prikupljeni istraživanjem biti će dostupni samo istraživačici i mentorima. Osobni podaci neće se prosljeđivati trećoj strani i bit će pohranjeni odvojeno od rezultata tako da se povezivanje rezultata i sudionika svede na najmanju moguću mjeru. U svrhu osiguranja više razine povjerljivosti, kreirana je Izjava o čuvanju povjerljivosti podataka koja će biti potpisana od strane provoditeljice istraživanja i koja će se dostaviti sudionicima fokusnih grupa i intervjuja.

Kod provedbe fokusnih grupa i intervjuja, informacije o pojedinom sudioniku (ime i prezime, uloga, kontakt) bit će pohranjene odvojeno od snimki i kreiranih transkripata, pri čemu će i snimke i transkripti biti označeni posebnom šifrom. Prikupljene informacije obraditi će se skupno uz korištenje generalizacije kako bi se smanjila mogućnost povezivanja informacija s pojedinom osobom. U slučaju nužnosti korištenja citiranja, koristiti će se pseudonim.

Kod provedbe ankete, anketa će biti postavljena u online obliku kroz alat otvorenog koda LimeSurvey (<https://www.srce.unizg.hr/limesurvey>) koji kao uslugu nudi Sveučilišni računski centar Sveučilišta u Zagrebu. Anketa će se poslati elektroničkom poštom zajedno s pristupnim linkom za njeno ispunjavanje. Kroz anketu neće biti prikupljanja osobnih podataka. Ako kod otvorenih pitanja sudionik navede osobne informacije treće strane, isti podaci će biti uklonjeni iz daljnje obrade, odnosno, bit će zamijenjeni šifrom. Prikupljene informacije obraditi će se skupno.

d. Način informiranja sudionika o dobivenim rezultatima

Dobiveni rezultati bit će javno prezentirani u sklopu obrane doktorske disertacije i objavom vezanih radova. Informacija o obrani i objavama bit će prosljeđena uključenim sudionicima elektronskim putem uz zahvalu za njihovo sudjelovanje i doprinos.

Ako će netko od sudionika iskazati specifičiji interes za dostavu rezultata i zaključaka, isto će biti uvaženo ukoliko će to biti u skladu s dobrom etičkom praksom.

e. Potencijalni rizici za sudionike i način rješavanja rizika

Ne uočavaju se dodatni rizici uz ranije obuhvaćene opise njihova rješavanja.

Ako će sudionici imati dodatna pitanja o istraživanju ili imati potrebu za dodatnom podrškom vezano uz temu istraživanja, moći će se obratiti provoditeljici istraživanja: Gordana Šimunković, gordana.simunkovic@medri.uniri.hr.

f. Načini čuvanja tajnosti podataka prikupljenih istraživanjem

Kako bi se osigurala tajnost podataka, pristup podacima imat će isključivo istraživačica i mentori. Podaci će biti pohranjeni putem tvrdog diska uz ograničavanje pristupa drugim osobama. Istraživačica će potpisati Izjavu o čuvanju povjerljivosti podataka čime će se obavezati na čuvanje podataka u procesu prikupljanja i analize i na onemogućavanje pristupa drugim osobama (zaštita elektroničkih podataka lozinkom, fizičke brave i ograničavanje broja osoba koje mogu imati pristup podacima).

Istraživanje je dobilo suglasnost za provedbu od strane Etičkog povjerenstva Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dana 27.10.2022. godine.

Ministarstvo zdravstva podržava uključivanje zdravstvenih ustanova u istraživanje za što je primljen pisani dokument dana 12.1.2023. godine.

Od strane Predsjednice Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku Hrvatskog sabora, Renate Sabljar – Dračevac, dr.med., primljeno je pismo podrške za provedbu istraživanja, dana 6.10.2022. godine.

Korištenje podataka

Podaci dobiveni istraživanjem koristiti će se za izradu doktorske disertacije, za nastupe na javnim događanjima, za objavu znanstvenih radova u relevantnim časopisima i oblikovanje preporuka za značajne dionike u temi istraživanja.

Jedan dio podataka u temi volontiranja koristiti će se u sklopu projekta „Radius V“, kojeg provodi DKolektiv – organizacija za društveni razvoj (Volonterski centar Osijek) s deset partnerskih organizacija u sklopu poziva „Tematske mreže za društveno-ekonomski razvoj te promicanje socijalnog dijaloga u kontekstu unapređivanja uvjeta rada“. Projekt „Radius V“ je usmjeren na kreiranje poticajnog okruženja za razvoj volonterstva kroz uspostavljanje jedinstvene metodologije za sustavno i kontinuirano istraživanje stanja i trendova te mjerenje utjecaja volontiranja na društveno-ekonomski razvoj.